

се опутоши. Едвамъ тогава видѣ Европа каква тѣлпа сж турцитѣ; и даже английскитѣ министри не можаха да противостоятъ по-дълго врѣме на писъцитѣ, които издаваха християнскитѣ населения въ Турция, и изявиха: че жестокоститѣ въ България сж толкозъ безчеловѣчни, щото тѣ не могатъ да употребятъ практически приятелството, което иматъ къмъ Турция.

Но противъ това заключение, отличнитѣ мже, които засѣдаваха въ Берлинския конгресъ, рѣшиха, че не е още текло доволно кръвь и че най-новитѣ дни на историята не сж доволно мрачни. Прѣскрѣбнитѣ дни отъ Маглай и Банялука изпълниха и това тѣхно желание. Злощастieto, което вашитѣ юнашки синове и братия въ Босна изтеглиха и още всѣки день теглятъ, прѣстѣпленията, които варварскитѣ турски орди извършватъ надъ тѣхъ, трѣбва най-послѣ да сж ви отворили очитѣ. Вие вече видѣхте, че турчинътъ дълбоко мрази християнина; че християнинътъ за него е всѣкога единъ гяуринъ, който всѣкога и на всѣко мѣсто трѣбва да се обере и убие; че за него християнинътъ даже и тогава, когато той иде съ миролюбиви намѣрения и съ образователна цѣль, не може да бжде приятель, но е само единъ прѣзрителенъ гяуринъ, къмъ когото мюсюлманинътъ трѣбва да нарушава и най-светото си обѣщание даже, когато може да го убие.

Това можеше отдавна да се знае. По злощастие обаче, западнитѣ правителства не се водѣха всѣкога чрѣзъ любовта къмъ истината и къмъ свободата. За да могатъ да постигнатъ нѣкои врѣменни и ограничени цѣли, за да служатъ злѣ-разбрани материални интереси, тѣ лѣжеха, противъ